

Universitätsbibliothek Wuppertal

Orationvm Marci Tvl. Ciceronis

Accesserunt breues animaduersiones ex doctissimorum hominum
commentariis, quibus ita loci permulti explicantur, vt vulgo receptæ
lectionis vbique ratio habeatur

Cicero, Marcus Tullius

Lvgdvni, 1586

Ioan. Michaelis Bruti in Ciceronis orationem pro P. Sextio animadversiones

---

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-343](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-343)

IOAN. MICHAELIS

BRVTI IN CICERONIS

ORATIONEM PRO P. SEX-

TIO ANIMAD-

uersiones.

13. 9. Grauissimis, & sanctissimis. Lambin. legit: nos nihil mutandum censuimus. Videretur autem id eo sensu dictum, quo, Vir antiqui officij pro P. Quintio: Homo antiqua virtute, ac fide apud Terentium. Forte legendum, plenissimis antiquitatis, vt, plenissimis dignitatis, alibi aut, grauissimis, & antiquissimis, vt pro Rosc. Amerino, Homines antiqui, qui ex sua natura ceteros fingerent, & quæ sequuntur. Sallustius quidem, antiquitatem, pro cura quadam maiore, studio, sedulitate, vel pro caritate potius, & pietate vsurpauit. Tantum, inquit, antiquitatis, curæque maioribus pro Italica gente fuit. Quæ quamquam ita sint, neque hæc ipsa tamen lectio mihi magno opere probatur.
12. Beneuolentiæ, Lamb. legi ait in manuscriptis exemplaribus.
14. 11. M. Menulanus, idem edidit.
17. C. Marcellum, hunc Murerus suspicatur M. Marcelli filium fuisse, cuius meminit Cicero in Catilinæ. 1. ex Paulo Orosio, qui libr. 6. histor. Mortus inquit, etiam in Pelignis orrus à Marcellis patre, & filio, per L. Verrium proditus, &c. Nam, quod Cicero patrem, virum optimum
appel

A N I M A D.

- appellat, id non solum Quintiliani auctoritate, sed ratione etiam ostenditur, & *potius* esse elatum.
15. 2. Vocem officij, legi mavult Lamib. vt concinior oratio sit, cum duabus vocibus, prædicationem, & memoriam venuste terriolo, hæc dictio, vocem, respondeat, & quæ mox sequitur, testimonium.
26. Breue dictu, alij legunt: nos à lectione vulgata non discedimus.
16. 2. Calles, Robertus Stephanus, & alij ediderunt, æque bene.
16. Sed etiam memoria digna vti, &c. hæc vulgata lectio, quam haud dubie corruptam mirifice olim Hadrianus Turnebus emendauit: Sed etiam memoria dignam reipublicæ, & quæ sequuntur, quomodo & ipsi edidimus.
17. 13. Est arbitratus. In alijs, est, verbum non habetur. Desiderari certe id non potest, quin tota claudicare oratio videatur.
16. Soluit subito legum consul. Ita in excusis alijs fere omnibus hæctenus editum est. Soluit subito legum cura consul alij emendant. Hadrianus Turneb. præclare, atque erudite, Soluit subito lege curiata consul. Equidem, quæ trita ratio dicendi Latinis scriptoribus est, Soluit subito legibus consul, suspicor legendum. Verborum enim contractione, eorum præsertim, quæ crebro repeterentur librarij in describendo passim vtebantur. Hinc cum leg. tribus modo litteris legeretur, imperite primo descripta vox, legum, & deinceps ab alijs æque excepta male, pertinaciter: postremo in alijs vulgaris hæsit; quod alibi etiam adnotauimus.
18. 6. Atque compulsus, alij, non male.
12. Vt illo supercilio annus ille, tamquam Atlante cælum, &c. ita Lamb. edidit.
20. 7. Adeunda pericula, idem legit.
41. 26. L. Ninnius, alij lib. excussi habent.

Illius

A N I M A D.

22. 18. Illius dies pœnas, Lamb. prisco more, pro, Illius dici pœnas.
27. Abesset millia passuum cc. alij.
25. 4. Contraque tempubl. agebat. Lamb. alij excusi habent, dixerant.
8. Fastis diebus, fere omnes Lutetia impressi.
20. Duo consules, Lamb. legi in manuscrip. libr. affirmat: vt etiam inf. pag. 27. lin. 29.
10. Prouinciarum fœdera retraxissent, Lamb.
28. 25. Inque eo exercitu. Eique exercitui, Lamb. procliue erratum ex magna litterarum affinitate, ita perbelle sublatum videtur.
29. 19. Illis mortifera, qui eam imposuissent, Lamb.
31. 1. Canebantur, Lamb. Concinebantur, alij excusi habent.
32. 7. Non restituro, idem edidit, quo modo legendum ratio vincit.
24. Cum propter vim. alij, Cum vim prope, alij malunt ex re ipsa gesta, & Ciceronis sententia.
26. Minturnensium, in alijs editionibus legitur.
33. 19. Primum non est periculum, ne ciuitas vquam incidat in eiusmodi cōsules. Ita Lamb. Secus alij, Primam non est periculum, ne quis vquam inquam incidat in eiusmodi consules.
31. Breui temporis dolore interiecto. Aut hoc loco, breuis temporis legendum: aut dictio temporis, quod Lambi. facit, tollenda. Nam breui dolore temporis quid sibi hic velit non intelligo.
34. 24. Et suam prædam, Lambin. Et meam prædam, alij legunt. Forte, meorum prædam, vt mox, Et spirante etiam repub. ad eius spolia detrahenda aduolauerunt. Nam præda, & spolia æque & eius esse dicuntur, a quo petita sunt, & eius qui illa petijt.
35. 3. Dicam, hinc verbum sublatum Lambin. repouendum post vocem tacentibus censer, & Latini sermonis consuetudinem, & Ciceronis sententiam,

A N I M A D.

- rentiam securus. Lectio quidem vulgata non mala.
36. 31. Tigranes igitur, qui & ipse hostis, &c. Ita Lamb. Tulit gessit, in alijs vulgaris omnibus legitur. Forte ita, Tulit, morem gessit.
37. 15. Hæret in patria, alij.
24. Profici posse, alij.
31. Istis temeritatibus. Quid si, tempestatibus legas? Ita & sequenti pagella; Si alia quapiam vi expelleretur illis temporibus, & 38. Eidem tempestati, &c.
40. 25. Reliquis rebus. Vocem, rebus, tamquam aduentitiam suspicor tollendam. retineo tamen mea consuetudine, ne quid videar temere fecisse.
17. L. Ninnio, & hic alij legunt.
29. Meus Lamb. non habet.
41. 3. Priuatim, Manut. Quicumque in senatu priuati legem ij, &c. ita alijs legendum videtur.
42. 4. Nondum re, sed spe repub. recuperata, Lamb.
13. Vepretulj, aliæ editiones habent, plures, vt no-ster.
13. Et Galatis Gauijs in Calatinos Attilios. Ita Lamb. Vide, quæ ad hunc locum ab Hadriano Turnebo adnotantur in Aduersarijs. Mihi quidem, etiamsi doctissimi hominis coniecturam non improbo, locus minime carere mendo videtur.
30. Perturbatorumque temporum. Forte perturbatorumque temporum.
44. 26. Tantum in comitio, alij.
44. 14. Et cum Turneb. & Lamb.
19. Effingi sanguinem. Vide Turneb. Aduersar.
28. Vidit, sine aliqua concertatione animorum? Lam.
45. 19. Forum purges. Vide Turnebum.
46. 9. Non percussit locum. forte legendum, loco.
14. Respuisset. respirasset. Lamb.
16. Gens ista Clodia, Lamb. Clodiana: male, notanda est vox, gens. Forte manus ista Clod.

Adijc

A N I M A D.

49. 12. Addit igitur T. Annii ad causam reipub. sicut oportebat, qui ciuem patriæ recuperare veller. Lambinus. Nobis quidem videtur non male vulgata lectio retineri posse, si inter verbum, veller, & vocem, reipub. puncto orationem distinguas.
50. 21. Esse iam e republic. credidit, quoniam &c. vide diligentius: forte ita, & eripi. reiecit: vt, &c.
52. 17. Numerius. Videnda quæ de pronomine Numerius tradit Festus in Numerio.
27. Audacibus. reponit Lam. indicibus quidem quid sibi hoc loco velit?
53. 27. Est igitur, vt hi sint optimates, quam tu, &c. Lambinus.
54. 27. Quæ ego paullo ante fundamenta, ac membra otiosæ dignitatis esse dixi. duo verba otiosæ dignitatis L. addidit, quæ in alijs vulgatis non habentur.
56. 2. Stultitia sit, inquit.
7. Ad populi commodum. Lamb. Ac populi comm.
25. A delectis, videtur lectio manca esse. Ita audaces absolute, § 5. quod notauimus.
59. II. Nihil sane Attæ iuuabant. Victorius, quo modo excudendum curauimus anrea, Nihil sane a te iuuabatur, nullo certo sensu: quæ tamen Victor. emendatio, quamquam ingeniosa sit, non plane mihi, vt fatear quod sentio, probari potest.
23. Est ne vllus, optima coniectura, est me vltus, duarum litterarum commutatione, Octavius Pantagathus, Manut. testante, emendauit. & mox loco huius vocis reo, ore, inimicos meos, cum male, inimicus meus, legeretur. Nemo autem fere non nouit, spurcissimo, ac turpissimo genere libidinis contaminato ore, infamen Gellium poëtarum carmine in his Catulli, proficissum fuisse. Est tamen vir pereruditus, qui P. Victorium assermet, xx. ab hinc an-

A N I M A D.

- nos locum ita emendatum, cuius is auctor esset, sibi ostendisse.
61. 12. Coniectus Lamb. quid ita?
62. 9. Auctori ipsi, Lamb. ex Memmij coniectura restituit, eum, ore ipsi, in vulgatis legeretur.
17. Palmarum intentus.
22. Simulans, forte *egouinos*.
23. Clarissima contentione. Lamb.
63. 9. Sed mihi sumpsi.
18. Oprimarum.
23. Quid enim, Qui remp. certo animo adiuuerit. Steterit cum Achiuis: Lamb.
67. 27. Si diebus quinque, Idem edidit. Certe aut ita legendum aut si quis malit. Nisi, ante verbum esset, negandi nota delenda.
68. 7. Cum summa auctoritate P. Seruilij, tum incredibili grauitate dicendi. Ita ex Manutij emendatione excudi curauimus.
11. Reflexisset, Lamb. Nos deflexisset, quæ lectio in alijs omnibus excusis lib. habetur.
25. Qui reditus natalis? natalis idem.
27. Idem & salutis, non, vt antea, idem vt scitis, ex Manut. edidimus.
69. 21. De me ficti, Lamb.
31. Acta mea ait sibi displicere, Lamb. emendatio ex Memmij coniectura: quam lectionem secuti sumus. Antea Acta mea illi displicere.
79. 25. Demiror, Lamb.

I N O R A T I O N E M I N
Vatinius.

75. 6. Et prætexam Lamb. alij, prætextatam. Ita & in Vatinius, Te adilitiam prætextam togam, quam frustra confeceras, vendidisse.
77. 31. Accidat, Turnebus legi ait in manuscr. lib. quam lectionem Plauti auctoritate tuerur.
89. 10. Et, vt ne me, cum homine quamquam ita in vulg. omnibus legeretur: Lambino tamen fidem habuimus.

A N I M A D.

mus: qui, vt excudi curauimus, sic in duobus codic. manufer. Memmiano, & Ciericano legi affirmat.

86. 11. Prætingebat, Lamb. Prætingebat, alij, certe Antuerpienses & in Plauti & in Nonij nouissima editione. emendati summa cura a viro doctissimo Hadriano Iunio, Præstringere, ediderūt. Stingui, verbi antiqui originem, quo & alij sunt ex veteribus vsi. & Cicerō non semel, video Lamb. virum eruditissimum secutum. Vtrum sit scribendum, docti homines viderint, pluribus video, præstringere probari.
25. Aggregasti, Lamb. æque bene. Nam plures erant qui dicerentur in Pōpeij necem conspirasse. paulo antea tamen verbo aggregare vsus erat.
87. 13. Tua promulgata, Lamb.
22. Concionem, Idem habet, haud dubie optimo sensu.
89. 3. Cocos legit Hadrianus Turnebus, securus auctoritatem librorum veterum, quo modo etiam Lamb. putat legendum.
11. Probare Turn. legit. cui, L. assentitur.
90. 6. Reum, pœnam. Rob. Steph. rerum pœnam Aldus. noster scelerum pœnam. quam lēctionem cur reijceremus, nulla causa est visa. Videtur autem prior syllaba, sce, huius vocis, scelerum, esse sublata, quod postremam præcedentis ces, repeti perperam, imperitus librarius censeret. ita huius integræ vocis scelerum videntur in Ald. codice esse vestigia seruata; qui rerum pœnam priore modo littera immutata habet.

I N O R A T I O N E M P R O
M. Cœlio,

95. 1. Non æque est cognitus. Hæc verba L. abesse ait in manufer.
96. 7. Iaciat, emendat M. Antonius Muretus, quam
M M M 2 lectio

A N I M A D.

- lectionem Lamb. probat.
18. Talem te hi esse existiment. ita Lamb. legi ait in
manuscr. libr.
98. 8. Quidam stimuli. Aldus. Rob. Steph. alij.
99. 31. Tamen est eiusmodi cupiditatis, emendat. quam
Lamb. est eiusmodi cupiditatis, emendat. quam
lectionem sumus secuti, vt omnium optimam.
102. 6. Quæ facillime fingi. Ita alij legunt.
15. Faterur. Est enim rex, qui dictus est, & adiutor,
&c. ita legi ait Lamb. in Memm. codice, & alijs
manuscriptis. optimus certe sensus elicitur, si
ita legas.
18. Qui negauit. Lam. ex Memmij libro & alijs, quem
admodum legendum viderur.
22. Non modo suspicione Lamb. codicis Memm. au-
auctoritatem securus.
26. Cuiuscuiusmodi. Lamb.
103. 23. Aut qui absum.
105. 28. Discidio legendum a discindo: vt in eadem ora-
tione, 119. Extincta erat consuetudo, disci-
dium existiterat. qua de re alibi etiam plura di-
ximus.
107. 21. Tu vero mulier. Lamb. quæ multo concinnior &
huic loco aptior oratio est.
108. 9. Quid a clamore. idem.
16. Parasti. Lambinus.
25. Vix ferendi. Diceret talis pater.
30. Huic tristi & directo seni. legit Lam. ex libris ma-
nuscriptis. Ita inferius: non semper superet vera
illa & directa ratio.
109. 19. Et hanc tu viam nonnulli legunt, non male.
110. 30. Atque familiam. Lamb. ex codice Memmij.
111. 1. Ne quem vi terreat. Lamb. sic legi testatur in ma-
nuscriptis tribus.
17. Sumptus libidinis, eodem consensu omnium
exemplarium veterum legendum docet. Lamb.
23. Ac stuprorum, alij habent. Vulgatam lectionem
tuentur, quæ infra dicuntur: In qua domo
lustra, libidines, luxuries, omnia denique in-
audita

A N I M A D.

audita vitia versentur, &c. Ita 2. Philipp. Vino, lustrisque confectus, & in epistola ad Cassium. Quæ autem in lustris & in vino commentatio potuit esse? Lustra autem, hoc est, quæ in lustris, popinis, ganeis, lupanaribus exercentur.

112. 15. Obterendæ. Lamb. fidem veterum exempl. secutus.

17. Sermo etiam pæne familiarium, legit Lambinus fretus auctoritate veterum codicum. Apud Nonium, vox illa etiam, pæne, abest, in verbo, Locus.

113. 16. Sed etiam proterua meretrix videatur: ita haberi in peruetusto exemplari, docet Lamb.

20. Iniurias tuas Clodia.

114. 11. Ex corrupto loco veteris exemplaris, insidiolandis, Lamb. conijcit, violandis debere legi. doctum tamen hominem ait putare legendum, aut per insidias, aut insidiosè violandis, quæ minime est mala coniectura.

115. 15. Elaboratâ.

24. In alieno homine seuerè acciperet, id omisisset curare in hospite. L. Equidem, hospitem, vna modo littera, m, adiecta lego, cetera, vt hactenus edita sunt in vulgaris.

26. Si comperisset, in quibusdam legi Lambin. restatur.

116. 13. Dubia, tamen in content.

118. 9. Quonam modo ille furenti fratri suo patrueli cõfularis restitisset, qui consul incipientem furere. Locus hæc d. dubie corruptus ita a Manutio restituitur, quem secuti sumus. aliam lectionem Lam. affert, Quonam modo ille furenti fratri suo patrueli restitisset, qui consule me, &c. lectio quidem vulgata ferri non potest.

14. Eliciat. Pro hoc verbo. Muret. eijciat, legendum censet, & rationem secutus, & veterum exemplarium fidem, vulg. lect. Lamb. retinet. Eijcete quidem voce, pro emittere, aut mittere, nemo, quod sciam, ex veteribus est vus.

A N I M A D.

16. Sed enim Forte, Etenim legendum parua mutatione, quod malim. Nam & superior periodus, & quæ hanc ipsam mox sequitur ab eadem dictione incipiens, videtur errati occasio descripti fuisse.
21. Constitutum esse.
122. 10. Audita & peruulgata, abesse ait Lamb. à libris manuscriptis.
123. 7. Afraniana, Lamb. vt legendum videtur.

IN ORATIONEM PRO
A. Cornelio Balbo.

127. 27. Nihil de more maiorum Lambi. optima innixus coniectura, atque exemplaris vetustis fidem secutus, in quo veræ lectionis vestigia extant, nihil de memoria, nihil de maiore.
128. 18. Et actorem, Lamb. ex manuscr. libris. quæ plane est lectio probanda.
129. 18. Periculi. ex Memm. libro: Lamb.
22. Vocanda, ait in quibusdam legi Lamb.
130. 2. Coner sic agere, Rob. Steph. Ald. alij.
14. Plus homini, quam decet, noster habet. Aldus, plusquam decet. Quid si legas, ordine modo duorum verborum commutato, plusquam homini decet? videtur enim velle significare, vni Pompeio maiorem homine virtutem esse tribuendam. Lambinus ita legit, ex ingenio, vt videtur, loco emendato. Vt omnium iudicio plus homini quam possit, minus quam debet, tribueretur. neque enim vnde habeat, affert.
131. 8. Acerrima, ex ingenio emendat Lambi. nos quidem vulgatam lectionem retinuimus. Videtur enim venuste Cicero acerbitatem, ad nimis illam exactam diligentiam transtulisse: quæ in Pompeij iudicio viri tanti & Cornelij merito, in rempublic. minime erat adhibenda. Erat enim tanta Pompeij auctoritas apud omnes, vt si qua in re etiam minus habuisset fœderum ac legum rationem

A N I M A D.

- rationem videretur, id illi totum condonandum esset. Acerba porro ea diligentia, ex qua erat futurum, ut damnatus Cornelius fortunis omnibus euerteretur.
8. Pertendemus, alij vulgati omnes habent, perpendemus Lamb.
31. Non leuius sit, Lamb. ex cod. Mem. nos vulgata[m] lectionem retinuimus: cui ratio etiam suffragatur.
132. 2. Etenim vtrum qui in Hispania. Idem.
17. Atque ut ego sentio, iudices, causa dicta est temporis magis virio, quam vnus Corn. crimine. Lamb. ait huius loci emendationem P. Danesio esse acceptam referendam. Vtrum autem coniectura, ingenio, an scriptura vetere adiutus, ita locum emendarit, se ignorare.
134. 7. Sanctum, Lamb. quam lectionem ratio tuetur vulgata quidem defendi potest, sed non ita ut plane a mendo abesse videatur.
11. Populus fundus qui esset, docet Festus, & qui cum accurate in primis emendauit, Antonius Augustinus in annotationib. praeterca Carolus Sigonius, de Antiquo iure Italiae lib. 1. cap. 4. Est autem qui, quid sua auctoritate confirmat, & ut paucis rem complectar, faciendae rei auctor. Plaut. Trinummo. Nunc mihi is prope conueniendus est, ut quae cum eius filio egi, ei rei fundus pater sit potior eo. In eadem significatione vsus est etiam Gellius lib. 16. cap. 13. Municipales ergo, inquit, sunt ciues Romani ex municipiis suo iure, & legibus suis vtentes, muneris tantum cum populo Romano honorarij participes, a quo munere capeffendo appellati videntur, nullis aliis necessitatibus, neque vlla populi Rom. lege astricti, cum nunquam populus Romanus eorum fundus factus esset. Idem lib. 19. cap. 8. multo apertius. Sed haec ego, inquit, dixi, non ut huius sententiae legisque fundus, subscriptorue fierem. Vide etiam quae Ho-

- roman. in Lexico iuris, & obseruation. lib. 2.
cap. 5.
135. 21. Auxilio, labore, comteatu, periculo suo iuuerit,
Lamb. optimo sensu. Vulgata lectio plane abhor-
ret a Ciceronis elegantia, & Latini sermonis con-
suetudine. Quid est enim, Iuare aliquem auxilio
laboris, aut comteatus.
136. 16. Offerret, quod magis placet, Lamb.
17. Priuatim vero, sine quis vir. idem præclare.
26. Nihilo enim, vt est legendum.
137. 2. Quam, male, hic in nonnullis vulgatis libr. legi-
tur. Tu, cum, lege: quomodo iam pridem Manur.
emendauit, & ratio vincit esse legendum.
139. 25. In ciuitatem, Lambi, quemadmodum viderur le-
gendum.
140. 21. Lumina Lamb. corrigit: nos vulgatam lectio-
nem retinendam putauimus, etiamsi fateamur,
lumina, magis nobis probari: nostrum autem
consilium cuiusmodi de hac re tota esset. in prin-
cipio aperuimus.
141. 17. Conseruanto Lamb. non, conseruent. qua di-
cendi forma in fœderibus describendis vte-
bantur. ita quidem se in vet. ex emp. legisse te-
statur.
142. 11. Huic generi Lamb. secutus vet. lib. auctor.
143. 13. Itaque nihil esse sacrosanctum, per quod lege ex-
ceptum videretur. Lamb.
143. 22. Inaudita particip. a verbo inaudire: Lamb. sic au-
tem legi ait in vetustis exempl.
143. 28. Huius, ex voce, ius, plane corrupta, Lamb. felici
coniectura emendauit.
144. 18. Vt ex nobilissimo ciue sanctissimum hospitem,
adductus vet. cod. auctoritate, Lamb.
145. 4. Quod assiduus vsus vni rei deditus: forte pro,
deditus, quæ vox in omnibus vulgaris extat, de-
diti, legendum. Nam dedere operam, studium. &
alia quæ sunt huius generis, video quid sit: de-
dere vsum, magis quid sibi velit intelligo, quam
quomodo.

Quem

A N I M A D.

146. 4. Quem cum disertus homo. L. Antistius accusa-
ret, item Spolerinus, non dixit fundum populum
Spoleatinum non esse factum Lamb.
147. 14. Ouios legit. Lamb. probata emendatione Buc-
nani. Erat autem Ouiorum familia inter Cam-
panos clara, sed hic Campanorum nulla mentio,
nisi quis dicere velit, Ouios in ciuitatem Mamex-
tinorum adoptatos, vulgata quidem lectio non
videtur a mendo abesse.
26. Itaque & ciues fortissimos vndique, locum haud
dubie antea deprauatum & feliciter, quod ipse
agnoscit, & verò ingeniose etiam Lamb. res-
tituit: cum enim in manuscripto exemplari
scriptum inuenisset, cui vndique, sibi vndique,
optima innixus coniectura emendauit: nullo
enim discrimine vsos litera, y, pro b, veteres satis
constat.
148. 3. M. Cassio, alij.
149. 2. Quo in genere iudicum præmia rata sunt. Ita legit
Lamb. recte, vt sit quod iudicia imperatorum ab
aliorum iudiciis distinguantur.
15. Precaretur aut inueniri in manus. Lamb.
150. 15. Et adoptatio.

I N O R A T I O N E M D E
Prouinciis Consularibus.

155. 28. Threiciis, Lambinus ex auctoritate verusti
exemplaris.
156. 31. Sumptibus, bellisque maximis, Lamb. haberi in
quibusdam manusc. testatur.
157. 31. Verum deterior. Vtrum tærior, videtur legen-
dum parua huius vocis immutatione.
159. 14. Duplices pestes Lamb. fætus auctoritate vete-
rum codicum emendat.
23. Qua ex pœna.
160. 5. In exostra Lamb. secutus vet. librorum fidem:
ea est scenæ pars, seu machina, qua quæ intus
geruntur rotis circumactis, spectatoribus pa-

- tesunt. Vide Pollucem.
28. Ambo, accusandi casu. Lamb. vt duo alibi, pro duos, ex vet. lib. edidit, quæ prisca ratio est.
- 161.22. At Tib. Gracchus. Tota hæc periodus vsque ad initium alterius, Qui plenior, a Lamb. loco nota aliquanto inferius post integram illam clausulam, cuius est initium, An non M. ille Lepidus, finis, hoc verbum, defenderent! collocatur. Id autem se fecisse ait, cum antiquorum libr. fidem, rum rationem secutus. legit autem, An non Tiberius Gracchus, &c.
167. 10. Ex verbo contulit, quod se ait reperisse in duobus vetustis exemplaribus, recte Lamb. conrudit, emendauit: itaque esse plane legendum videtur Compulit, vulgati habent, male sententiæ Ciceronis explicandæ accommodatum verbum.
- 168.26. Cui non possit intercedi. locum corruptum quidam ita emendant, Et quæ pars prouinciæ sit cui non possit intercedi, hanc se &c. Lamb.
169. 1. Atqui mihi nihil videtur magis.

IN ORATIONEM IN
L. PISONEM.

173. 7. Res. Lamb. leges.
- 174.22. In fraudem induxit. totum hoc, in fraudem, Faerni emendatione probata, induximus. nam verbum inducere, vt nihil addatur, impellere in fraudem, fallere & decipere significat, Abesse autem a manu ser. Faer. testatur.
- 175.17. Cum hoc non recusares, iis a quibus dicebare consul. Faer. legit.
177. 16. Compitaliorum dies, Faer. cuius emendationem Lambinus probat, ex veterum codicum auctoritate.
178. 7. Notionem censoriam, habet Faerni codex: Lamb. notationem legi mauit. rationem, quæ vox in vulgatis hæret, abiciendam quis non videt

A N I M A D.

videt? vocem, vnquam, quæ aberat à Faerni codice, in eo etiam Lamb. secuti fustulimus.

31. Egere, foris esse Gabinium, asterisco locum corruptum Faern. notat Lambin. tuetur foris enim esse, latitare, abesse, & non esse soluendo, idem illi valere videtur. Forte illa legendum haud ita magna mutatione, egere, furere Gabin. quam lectionem illa mox tuentur: Huius te cupiditati obsequi, sicut, ego fecissem in collega meo. Videri autem volebat Piso male se de Gab. quod inficiari non posset non esse improbum ciuem sentire.
13. Ne cõnuente quidem te, equidem, non connuente te, legendum suspicor.
2. Coniunxisses, Faern. non coniunxeris.
12. Senatum reip. occasum atque interitum lugere vetuisti: ita scriptum cum in nostro tum in aliis excusis erat. Nos ex Faern. senatum populi Roman. occasum, atque interitum reipub. lugere vetuisti.
17. Barbaro Epicureo Faern. legit, & pro Lanternario, paullo post, Lanternario. barbaro, alij, pro, barbaro ediderunt.
23. Quo quidem * istius, locum, veluti deprauatum asterisco notandum Faern. existimat. Lamb. ita ait in libris vetustis legi, Quod quidem istius in illis reipubl. luctibus symponum. Nobis visum est vulgatam lectionem retinere: vt cuius integrum sit, suum iudicium testatum relinquere.
10. His tu Clodiane canis, Lamb. ego à vulgata lectione non recedo. magis enim mihi hæc videntur in Sext. Clodium, quam in Pisonem conuenire. Cum autem alij post verbum, voluisti, punctum vnicum adscribant, quæ nota absolutæ periodi est: nos quæ minima distinctionis nota est apposuimus.
27. In templum, vt Lamb. edidit, legendum.
16. Quo quidem in spectaculo mira reipub. æquitas erat

erat, &c. Hic visum est adscribere Faerni verba qui totum hunc locum mirifice emendat, atque explicat. Aequitas, inquit, hic accipi debet pro securo, & tranquillo animi statu, qui non videtur reipub. posse conuenire, sed populo Romano. Quare aut scribendum putamus, mira populi Rom. æquitas erat, aut certe R. P. vt significari possit vel Rom. populi, vel etiam reipublica, quis malit. Tuetur Faerni coniecturam, quo mox sequitur, vter eorum periisset, tanquam lanista, in eiusmodi pari lucrum fieri putabatur, immortalem vero quæstum si vterque ceciderat. Quid autem minus conuenit quam lanista reip.

188. 2. An quod tibi proficiscenti in prouinciam, n. duo hæc verba, in prouinciam, ex Faerni emendat. addidimus, quod & Lamb. fecit.

189. 6. Quæuis fuga potius, nos vt superuacaneam vocari potius, tollendam censuimus, vt recte Faernus, illum secutus Lamb. censet.

189. 13. Consentiente populo Ro. hæc duo postrema verba, vt redundantia Faerno assensu tollenda curamus, a manu scr. enim absunt.

189. 18. Seruatorémque Faernus, feruatorem Lamb.

189. 8. Satis iustam, curauimus excudendum ex Faerno, cum antea vox illa, satis, abesset.

189. 9. Neque multitudinem hominum tantam, neque splendorem. Locum ita à Faerno restitutum excudi imperauimus, antea male legebatur, nullis imititiis vnquam multitudinem tantam, neque splendidiorem, &c.

189. 25. In imperio, in, delendum censuimus, Faerno sensu.

190. 4. Quam tantæ barbarorum gentes attingunt, Faernus ex vetusti cod. auctoritate legit: quem summi secuti, antea, quæ tantis barbarorum gentibus ringitur, legebatur.

190. 16. Tabellas, Faernus, quo modo excudi iudicamus.

A N I M A D.

19. Et amicos, Lamb. assensu edidimus. An amicos vulgari alij habent, sed male.
24. In tua prouincia, Faernus.
5. Aliud nihil in eo exercitu. cum ita perperam hæstenus legeretur, Faernus, nihil eo exercitu, emendauit.
18. Ex infamia, quod in vulgatis perperam hæserat, Faern. adductus vetust. cod. auctoritate ex fame, restituit: quod & Lamb. agnoscit.
30. Impedita, & oppressa mens conscientia, bonorum omnium odium: duo verba, conscientia, &, omnium, sustulimus, quæ male irreperant in excusos. Faer.
31. Nota iusti senarus. hæc vulg. lectio. Faernus cum in manuscript. inuenisset, nota iusta, optima coniectura, iniusta emendauit.
20. Esse duos, non ecce, vt in vulgatis. Faern.
5. Quid est aliud furere, nisi non cognoscere homines, non cognoscere leges, non senatum, non ciuitatem, cruentare corpus suum? maior, &c. Locum fœde deprauatum mirifice Faern. restituit. nam vocem. ciuitatem, interpunctione, à sequenti verbo, cruentare distinguit. mox ita legit, cruentare corpus leue est. maior hæc est. &c.
15. Tusculani. non Tusculanum legendum Faern. docet. Idem inter verbum exstruendum. & illa, quæ mox sequuntur, cum illa eius immensa, &c. hæc tria verba restituit. cum iam egeret. quo modo & ipsi edidimus. Loco autem vocis, immensa, intermissa, rectè reponit.
22. Pretio periculoque emerat Faern. vocem, periculoque, tanquam redundantem, sustulit.
10. Sed quoniam. nos ex Faerno. Et quoniam.
11. Festi atque solennes, sunt apud omnes. hæc duo postrema verba Faern. restituit: qui legi etiam ait, Apud homines, in vetustioribus libris: nos quidè, apud omnes, excudi imperauimus, meliore sensu, vt credimus,

Resp

197. 4. Responſione me mimica. Ita edidit Manutius. re
ſponſione me inimica: alij. Faern. parua mutatio
ne, vt ipſi edidimus, meliore ſenſu.
207. 2. Læui animi, ex leuis animi, Faern. emendat ex ve
ruſto codice. Equidem Lamb. aſſentior, qui neu
trum probans, vtrumque, vt redundās, tollendur
cenſet.
200. 2. αχεται, Litteris Latinis Græca vox ſcripta, v
erat in antiquo libro, & vnde ſumptus verſus e
ex Plauto, Faern. aſſenſi curauimus excudendur
in *ſeſta*, omnes excuſi habent.
201. 8. L. Aelius. Lamb. L. Lamia legit: quomodo appe
latur in oratione pro P. Sextio, & in ea qua
poſt. reditum in ſenatu habuit. Ego à vulga
lectione non recedo. Nam Aelia gentis cogn
men, Lamia fuit: vt recte & L. Lamia alibi,
hic L. Aelius appellari potuerit. Anno quide
ab vrbe condita DCCLV. cum Seruilio Gem
no, L. Lamina conſulatum gerente, id quo
præter lapides capitulinos nummi argentei non
nulli teſtantur. Fuerunt præterea & Aelij Cati,
Pati.
202. 9. Vinum à propala. Hunc locum Turnebus eme
dat, atque explicat aduerſ. lib. I. cap. I. Tuetur a
rem hanc lectionem præter vet. codicum aucto
ritatem Varronis loco: apud quem integra h
vox manet. Denique, inquit, ipſe exruminant
ad propalam vitam diu producant: id eſt, ap
propalam. Eſt autem propala, inquit, qui aut
lam, aut ante palum, aut de palo merces pende
tes vendit.
210. 10. Bibiturus quæ eodem de folio miniſtrantur. H
lectio vulgata: quam quidem Faernus conie
ra mirifica emendat. Bibitur, vſque eo, dum de
lio miniſtratur.
203. 5. Epicurum diſertum decernere, & tamen diſtu
opinor. ita legitur in vulgatis. Lamb. verbum
cernere retinendum, loco autem eius vocis,
ſtum, dicere, legendum putat. nos ex Faerno, E
cur

A N I M A D.

curum disertum dicere, & tamen dicit, opinor. quæ tamen lectio subobscura haud carere mendo videretur.

204. 3. Non ignarum, Lambinus, gnarum, Faern. vulgata quidem lectio quæ ignarum habet, est plane corrupta.
7. Nonnulla, male in plerisque vulgaris editum est: Non vlla, alij legunt; Non illa, Faernus, quem sequimur.
21. Scutum aut gladium, Faern.
23. More poetarum conlocutus, idem: ex quo, Lamb. more poetarum, tum locutus.
27. Linguæ P. Victorius, legit: ex Quintiliano: quem sequitur Lambi, quæ paulo infra dicuntur, Indicasti non modo amplissimæ sed etiam minimæ laudi lauream concessisse, vulgatam lectionem tueri videntur.
28. Nisi tu me expendisses. Tu Faerno assensus, me, pronomem dele: & venuste enim desideratur, & in manuscrip. abest.
205. 13. Tu quid, tu apud quos. Ita Lambi, haud, dubie meliore sensu.
206. 16. Cuius ego ne beneficiis quidem. Ita Lambin, quomodo ex re ipsa videtur legi.
210. 6. Cherronenses vulgati libri omnes habent. Alij Cherronenses, ediderunt, nisi erratum hoc operatum sit. Equidè, si modo vetus scriptura corrupta est, Cherronesij ex Stephano de Urb, legendum putarem. Ita & à Peloponesus, Peloponesij, & à Proconesus, Proconesij, & à Myonesus, Myonesij appellati. Vide Stephanum.
29. Vocem, turpissimus, Faerni codex non habet: quam ita retinet Lambi, v. alio ordine verborum periodo constituta, optime Cicer. sententiam vnius vocis adiectione eliciat. Quid quæstor adilius reiectus? turpissimus homo præpositus, legatorum tuorum optimus quisque violatus? turpissimus, Faernus negat vllò se vumquam in libro legisse.

Agriarum

ANIMAD.

211. 31. Aggrinarum vnica litera g. & expuncta n. legendum: de qua gente Stepha. *Αγγραί ἀπορυνίαι* *ἔβου ναορίας*, *μεταφῶ ἀνω ναί ποδῶνας*, &c. male haecenus in aliis impressis Aggrinarum lectum est.

212. 9. Expectaret. Lamb.

213. 11. Coniicietur, quod in omnibus habetur vulgatis, nullo in libro manuscripto se vidisse Faernus testatur. Ex verbo corrupto, conicitur, quod in vno inuenit, conicitur, non mala coniectura adductus, emendauit.

13. Neminem inuitabis inuitus. Faernus, cui & Lamb. assentitur.

214. 26. Fecisse videri, Faerni emendatione approbata, curauimus excudendum, & quidem literis grandioribus. sunt enim verba in iudiciis vsurgari solita, cum iudices pronuntiant. qua de re sit reus accusatus, Fecisse videri. toridem autem verbis, nulla litura interposita, praeter eum quem Faernus appellat, se legisse Lambi. in cod. Memmianis ait.

215. 5. Neque e tabellis paucorum iudicum, sed e sententiis omnium ciuium famam nostram pendere. idem.

24. Adulantes omnes, edidimus ex Frontone grammatico vetere, qui hoc Ciceronis loco vitur, probaturus verbum Adulor cum accusandi casu recte coniungi.

IN ORATIONEM PRO
T. Anno Milone.

216. 21. Non afferunt tamen oratori aliquid. Lamb. vt ipsi excudi iussimus legit, absque negatione: afferunt tamen oratori horroris aliquid, id a Murero admonitus, qui ira se legisse in codice Vatic. affirmaret.

217. 29. Suppliciorum. Lamb. ex vet. exempl.

218. 20. Ab inimicis. ordo qui in vulgatis erat perturbatus

ANIMAD.

batus, ex Lambin. emendatione à nobis est restitutus.

110. 7. Qui telo esset usus, sui defendendi causa telo usus esset, non hominis occidendi causa telum habuisse iudicaretur, Lamb.
118. 18. Libellarium legit Lamb. hanc lectionem duobus vetust. exemplaribus tuentibus.
119. 7. At nunc. Lamb.
22. Ille sic oderat, ex veter. libris duobus Lambin. emendat.
28. Fuisse Lamb.
130. 19. Retrahi Lamb.
21. Quoties, quot occasiones, Ita alij legunt. Equidem pro, Quoties, quot ei occasiones, aut, sine pronomine, ei, quot occasiones legendum puto. Nam & vis huius adverbij, quoties, facit ut sequens dictio, quot, supernacanea sit, & hæc si adfit, quoties, non requirit. Sed hoc iudicio doctorum hominum permitto, à vulgata lectione parum recedens.
131. 26. Quid comitiis in campo. Hunc locum totum Nicolaus Gruchius explicat libr. de comitiis pererudite.
134. 20. Quid afferebat festinatio? Aldus.
31. Locus tum neque muta solitudo. Lamb.
136. 31. Proiciebat, idem, ubi alij omnes, prouehabat. vulgata lectio haud videtur carere mendo.
138. 4. Proxime deos. Lamb. ex Prisciani auctor. & veter. cod. consensu. antea, proxime ad deos.
II Heus tu, Rufcio, caue sis mentiare. Clodius insidias fecit Miloni? fecit: certa crux. nullas fecit: sperata libertas. ex magna varietate scriptorum codic. locum ita emendat Lambin. nos vulgatam lectionem non malè retineri posse existimauimus.
142. 4. Saluis ut spero, Lamb. & rectius quidem.
144. I. Arenam, ex veter. exempl. corrigit Lamb. male enim in vulgatis hæserat hæc vox, arma: quid enim sibi vult hoc loco?

NNN Et

ANIMAD.

13. Et lumine, alij.
14. Aequaliter, Lambin. recte vt mihi videtur: hanc enim vocem, æqualiter, quod habent vulgati, non memini me in malam partem apud quemquam vnquam vsurpatam vidisse. Ita paullo infr. Tamen ita communis erat omnium ille hostis, vt in communi odio pene æqualiter versaretur odium meum.
19. Auferre, imperium si ille nactus esset. Ita orationem Lamb. distinguit, ante dictionem, ille, id, pronomine sublato.
21. Immitteret. Lambin. magis proprio verbo, atque apto huic loco.
22. A liberis dico: pecunias, emendat P. Victor. l. 15. 20. Var. lect.
245. 1. Effectum est, tamquam redundantia verba, & quæ absint a manuscript. Lambin. inducenda censet.
2. Esset verò timendum, Lambin. ex antiq. libris.
3. Vocem, factum. Lamb. tollit, innixus vet. exemp. videtur enim redundare.
7. Non queo, habet cod. Memm. vt ait Lamb.
246. 19. Et religione, & memoria, Lamb. omnino melius: vtrum vero. ex ingenio, & certam rationem fecutus, an ex veter. exempl. non affert.
248. 5. Ea vis est igitur ipsa, Lamb.
14. Vos enim iam, Lamb.
249. 5. Etiam, Lamb. tollit. Ea certe oratio redundat. Videtur quidem per incuriam ex propinquo loco male repetita.
27. Dicebat. Forte, ducebat legendum, vt superiori verbo, arbitrabatur, respondeat, quamquam lectionem vulgatam non improbo.
250. 31. Cum fascibus, Lamb.
251. 4. Deditissimus, Lamb. vt cum superioribus congruat.
253. 16. Et opinor altera Ultra quam. Ita idem excudicurrant ex manuscr. exemplaribus.
254. 14. Videatis, idem. quæ tamen lectio haud plane mihi

mili pro
verbo, a
rem libe
Ita bo
ius sal
sura vale
erit sent
fero, ut
menta m
lonis ex
est, quan
animo i
in epist
perim
cam,
tem v
Ad A
ille m
ditum
dium v
19. Et quod
legitur v
cem, leg

IN

Quod se
locus man
mutando
genio, su
haud dicit
minum
tus celebra
de lectio val
no enim est
patisime p
tama, non
haerent

A N I M A D.

mihī probatur. desiderari enim videtur, quod verbo, augeatur, respondeat. Equidem ita legem libentius, Vosque obsecro, iudices, ut vestra beneficia, quæ in me contulistis, aut in huius salute augeatis, aut in eiusdem exitio occasura valere iubeatis. Hic autem si quis ita legat, erit sensus, Cum quæ vobis accepta beneficia refero, vitam, fortunas, patriam, honores, ornamenta maxima, atque amplissima, mihī in Milonis exitio amittenda sint, quid aliud futurum est, quam ut vestra hæc in me tanta merita æquo animo interire patiamini? Huic simile est illud in epist. ad Volumn. Quæ si, ut volumus, exceperimus, ego vero multam salutem, & foro dicam, & curiæ, viamque tecum. Eadem autem vis est in verbo *χάριον* apud Græcos. Cicer. Ad Atticum de Pompeio fugiente Cæsarem. At ille. *πολλὰ χάριον τῷ πατρὶ* dicens pergit Brundisium. Sic Terent. Valeant, qui inter nos discidium volunt.

15. Est quoddam incredibili robore animi septus. Sic legitur in aliis excusis: nos assensu victorio, vocem, septus, sustulimus.

I N O R A T I O N E M P R O
C. Rabirio Postumo.

257. 2. Quod sermo hominum. Quibusdam videtur locus mancus esse: cum Lambin. explet partim mutando verba, partim addendo. Id siue ex ingenio, siue adiurus ope melioris exemplaris, haud dicit. Ita autem lesit: Quod sermone hominum ad memoriam prodendam patrum virtus celebratur, cupidissime persequantur. Mhi lectio vulgata minime corrupta videtur. Ratio enim est, cur malorum virtutem posterī cupidissime persequantur, quod sermo hominum, fama, nomen patrum virtute, qui aliqua laude floruerunt, celebratur. Ea vero illecebra est

NNN 2 ad

ANIMAD.

ad posterorum virtutem excitandam vel maxima cum illi intelligant, eorum quæ maiores gesserint cum laude præmium extare, famam, nomen, sermonem hominum, gloriam.

21. Re augere, Lamb. secutus fidem vetusti exemplaris. antea vox, re, deerat.
30. Aut quis iam non admonet quod male cecidit bene consultum putares. ita excudi imperavimus: & quidem, vt nobis videtur, facili sensu. Quis non admonet quod male cecidit? casus atque exitus rerum, facile hoc admonendi munus efficit, non solum aliis, sed etiam plane imprudentibus, & nihil aliud nisi id quod adest spectantibus. illud vero erat faciendum, antequam res ageretur, vtrum bene consultum, putares. Cum autem amplius integrum non est, parum opportune partes monitoris præstas. Id si duriuscule explicatum videtur: vna vox, aliena tanquam sede mota, & loco restituta suo, sensum efficit planissimum. Quis non admonet quod cecidit male, bene consultum, putares. quod si addas vocem, ne, quæ ob duarum syllabarum concursum, fieri potest, vt ab imperito librario sublata sit, nihil iam ad Ciceronis sententiam explicandam defuerit, male bene ne consultum putares, neque verò semper Cicero hunc concursum vitat. sæpe enim ita tamen, dixit atque quæ, pro Roscio, & esse sese, in eadem oratione, & post se sese pro Rab. Postumo. & alia eius generis per multa. Verbum autem, putare, pro considerare, cum alibi tum pro Plancio idem est vsus. In quo, inquit, primum illud debes putare, comitiis studium esse populi, non iudiciû. Terentius Adelp. mitto maledicta omnia: rem ipsam putemus. Plaut. Casina. Cum eam mecum rationem puto, eius esset mecum postulatio.

258. 10. Quid ergo?

259. 2. Nec ab eo prædes dati.

3. A populo recepta. Lex ecqua est?

Sic,

ANIMAD.

Sic verbum Lamb. tollit.

Discendi, cum antea, dicendi legeretur, Hoto-
manus Lambino assensus emendavit.

260. 2. A. Gabrinij, Lamb. corrigit ex codice Memmij,
atque adeo optimam rationem secutus à Ga-
binio, si legas, vt est in vulgatis, sensus est nul-
lus.
3. Illatione litium Lamb. corrigit adductus ratio-
ne, & auctoritate antiq. exemplar. vt enim infer-
re lites, quo antea est vsus, ita ab eo deductum
legis illatio. Appellare lites, quid sibi velit, non
est facile dictu.
29. Tam non semper stulti, Lamb. quomodo plane
legendum videtur.
283. 31. Atheniensi, non Athenis, Idem.
264. 27. Sanctitatis, alij legi malunt. nobis magis vulga-
ta lectio probatur. ita dicitur vir antiqui officij,
moris & c. id, quod alibi docuimus.
25. 21. Si loquare, ex Lamb. reposuimus. Antea, quera-
re, legebatur.
25. Ex decumis imperatis, alij. decumas imperato-
rum, imperatæ pecuniæ decumas, Turnebus in-
terpretatur, quæ vulgata lectio est.
27. Centesimæ, alij.
266. 23. Auctoritati. quæ probabilior lectio est.
267. 4. Quid postea? credetur; credetur. non ita Lamb.
locum emendat, & quidem mirifice, cum sua
coniectura, tum ope Memm. cod.
7. At si verum tum. Lamb. At si verum tum dixe-
runt, & c.
9. Dicere audiebamus. Alexandriam nunc cognos-
cimus. Lamb. tollit verbum dicere.
11. Minorum argumenta, non minorum, aut num-
morum, legendum Turnebus admonet, qui hu-
ius loci emendationem peruetusto exemplari ac-
ceptam refert. Inuenisse autem se ita scriptum
in cod. Memmij affirmat Lamb.
26. redegisset, Lamb. quomodo plane legendum vi-
detur.

NNN ;

Ductæ

ANIMAD.

268. 20. Ductæ naues. auditæ Lambin. legit. equidem, si quidquam mutandum esset, aut ductæ, aut, acæ naues, pro Puteolis, Puteolos, & mox, pro, auditæ merces, additæ legerem.
22. Delatæ, Ad. Turn. qui etiam pro vitro nitro legendum arbitratur. celatæ Lamb.
23. Non paruit. alij non patuerit. Turnebus in manuscript. potuerit, legi testatur. Locum autem putat ita emendandum, vna non patuit parua.
24. Cataplus ille. Vocum, coniectura optima a Turnebo restitutum, scriptura Memmiani cod. Lamb. tuetur. Neque vero mirandum est, cum de navigatione Græcarū nauium agatur, Cicer. Græcā voce vsum; qui & in hac ipsa oratione, diæcetes, & pro Flacc. psephismata, & acta, in Verrem, pro littore dixerit. id quod alibi admonuimus. Plus, vulgati habent.
27. Non plures. Lambin. vnus litteræ immutatione.
269. 11. Quis non videt hoc loco, non, vt haftenus, oppugnatione, sed, vt docet ratio, occupatione legi oportere? Ita iure Lambi. repugnantibus libris omnibus, vocem, oppugnatione, sustulit, vera voce occupatione restituta.
30. Fortuna, Lambin. fortunis. quo modo est legendum.
270. 1. Præstinguit. Lambinus.
272. 18. Sed paullo ante in omnibus. Petr. Victorius præposit. in, tollendam censet. id quod ratio docet.
26. Est vero Lamb.
274. 18. Eo studio, Lamb. quomodo legi malim. Est enim, si ita legas, sensus expeditissimus.
30. Perfodit, Lamb.
275. 8. Tuis non nulla. P. Victor. legendum docet. antea vna modo negatione, tuis nulla vquam.
15. Vereor vt hoc quod dicam non perinde. Lamb. non, tollendum existimat.

Ciu

A N I M A D.

31. Ciuile, tamquam redundans Lamb. tollit: nos retinuius.
275. 29. Iudicauit, alij legunt: plures, indicauit.
276. 13. Existimator. Lamb.
278. 3. Quid scilicet tibi infidiaretur? hæc verba absunt a Lamb. libro: verisimile quidem est illum existimasse, eius vocis demens, explicandæ causæ, cum essent in margine adscripta, a non peritissimo homine in Cic. orationem translata.
280. 1. Eaque tu in primis cum summa tranquillitate, & otio perfruarè. Lamb. qui vocem, composita, sustulit, quod illam in libr. manuscript. ait se non inuenisse.
281. 12. Vt iam, alij.
13. Animam non profudit, cenfer legendum Petr. Victorius.
30. Stantibys, alij.
283. 25. Primo salutis causa, post, &c. Lamb. vocem causa, tollit: quæ a manuscriptis libr. abest: & verò etiã superuacanea esse videtur.
286. 8. Externi sunt isti mores, Lamb.
13. Numa in patria est? Ita habent vulgati. P. Victor. duo verba, in patria, tollit: quæ etiam abesse ab omnibus libris manuscr. testatur Varr. lect. libr. XXI. cap. XV.
30. Durius, Codex Memm. apud Lamb.
287. 19. Saluti ciui calamitoso esse vellems, legit Lamb. quam lectionem ex antiquis exempl. ita emendatam longe anteponendam vulgatæ existimat: nos nihil mutauimus.
31. Demiratus sis. alij.
288. 10. Quamquam victore te.
289. 13. Omnes necessitudines, alij.
27. Quam aliquem se maluisse. Sic in quibusdam manuscript. legi Lamb. ait.
290. 16. Ponerè, vt perhibetis. nos Lamb. secuti, & prohibiti, vt perhibetis. quam lectione veterum exemplarium præfertim auctoritate cõfirmatam quis non probet?

292. 12. Quin etiam.
 22. Gratiores. Lamb. grauiore forte legendum: hoc est magni ponderis, & momenti, esse autem huius locutionis vsus crebriorem quam ut sit exemplis confirmandum nemo non nouit. nam gratiores, omnino non placet.
 31. Quam vultus. Petr. Victorius emendat, cui & Lambin. assentitur. nos nihil mutandum censuimus.

IN ORATIONEM PRO

rege Deiotaro.

297. 19. Non in bellis, neque in præliis, quam in promissis, & fide firmiorem. Ita alij legi malunt, inquit Lamb. vulgata lect. non tam in bellis, & in præliis habet.
 298. 1. In amicitia, alij.
 299. 15. Patuit Lamb. non paruit, quem secuti sumus.
 300. 28. Ab ipso adolescente existimaui esse corruptum. nos fide habita Lamb. verbum, existimaui, delendum curauimus.
 305. 6. Qui pacis auctor semper, Pharsalico autem prælio suasor. Lamb.
 11. Sed etiam, Lambinus, sublato verbo, habet, tamquam redundanti.
 11. Calamitosus Deiotarus, qui non modo ab eo, qui in iisdem castris fuerit, non modo à peregrinis, sed etiam à suis accusetur. Ita Lamb. ex vet. exemplar. auctoritate.
 25. Adducere domum.
 306. 12. Nonne cum esset perductus, & cum tecum fuisset, refugit ad regis legatos? Lamb.
 23. Viri optimi, Lamb. ex manuscr. exemplari.
 307. 1. Solus, solus inquam,
 3. In summa populi Romani Lambin. rectius quidem, quam quod habent vulgati.
 24. Omnemque copula, que, videtur plane esse tollenda.

ANIMAD.

IN PRIMAM IN M. AN-
tonium Philippicam.

313. 15. Occursurum nō putarem, Muret. Lamb. at Faer.
vt in vulgatis occursurum putarem.
20. Cederet. Faern. Muret. vulg. excederet.
23. Multa de vestro F. M. nostro, habent vulg.
314. 1. Videntur, F. videbantur, vt libri excusi omnes,
Muretus.
8. Debere. Lamb. debere esse. Mur. Faer.
315. 1. Mortuo Faern. Muret. mortuorum vulg. male.
316. 20. Quod idem facere non potuit, quod vulgati
habent, tuetur Vaticanī codic. illius celebri
auctoritas. Muretus tamen coniectura, vt ipse
ait, quod idem non facere potuit, legi oportere
existimat.
26. Quoniam iis. Faernus. cum iis Muretus.
317. 1. Constatit Faer. legit. Muret. vt vulg. consistit.
1. De Cæsare, Faernus. A. Cæsare, Muretus.
12. De tertia decuria iudicum, habent vulgati. Co-
dex Vaticanus vocem, iudicum, non habet. Faer.
Muret.
25. Laudatius, quod est in vulgatis, cod. Vat. tuetur.
Faer. Muret. lautius legit.
318. 31. Obrogatur non abrogatur. Faer. Muret.
319. 29. Cedo illa legitima. Muret. vt legitur in vulga-
tis.
30. Hoc enim à maioribus accepimus ius rogandi.
M. Secus Lambin. vt nos ex Faern. edendum cu-
rauimus.
320. 2. Amicorum, cum in vulgatis, augurum sit, ex
Faern. & Muret. emendationibus excudi iussi-
mus.
7. Non oportebat. Faer. & Mure. Lamb. & quidem,
vt mihi videtur rectius, non oportebit.
10. Vt quibus armis. vt ciui. armis, legendum. Quæ
verba ita apte distincta ait Faern. in nonnullis
vet. libr. inueniri, in quibus antiquissimum illum

A N I M A D.

Vaticani enumerat.

321. 10. Nisi te paulisper. vt est in vulg. legit Mure. Faer-
nus nisi te præter cæteros paulisper.
14. Vrbe incendio, & cædis metu liberata, te do-
mum. omnia hæc verba, quæ post vocem, affe-
ctis, vsque ad illa te domum recepisti, habentur,
æque & Faern. & Mur. restituant, ex eodem Va-
tic. cod.
21. Offensi, non vt hætenus legitimus infensi. F.M.
24. Tu autem, F. Te, M. legit a vulgatis non dif-
ferentiens.
30. A te ipso augure populi Rom. nuntiatorum. Itæ
F. secuti edi imperauimus. Muret. propius ad
vulgatam lect. accedens, ita legit, Te ipso augu-
re pronuntiante, ex tribus literis, vt videtur. p. ro-
quæ etiam populi Rom. sunt notæ, & sequenti-
bus, vna voce, pronuntiante, effecta.
323. 13. Nec acutus quisquam esse, &c. edi iussimus Ha-
driano Turnebo assensu: qui locum mancum, &
deprauatum admirabili coniectura emendauit,
Aduers. 13. 2. Mur. quidem, tutus, loco vocis, au-
ctus legit.
20. Quid Appollinarium ludorum plausus, Muræ:
non discedens a lectione vulgata. Faernus vt nos
excudi iussimus, legit.
30. Cum popularibus ciuibus, Muretus: quæ mihi le-
ctio magis probabilis videtur. F. & Lamb. vt vul-
gati, cum a popularibus ciuibus, habent.
324. 5. Satis erat ei Lamb. M.F.

I N S E C V N D A M

Philippicam.

325. 14. Nominari. Alium verborum ordinem habet
Muretus. Nec vero necesse est quemquam a me
nominari vobis, cum ipsi recordemini. F. vulga-
tam lect. retinet.
17. Nemo enim, Faern.

Meo

A N I M A D.

326. 5. Meo, vt est in vulgatis, Lamb. retinet. F. & M.
non habent.
327. 7. Quod te abstineris a nefario scelere Lamb.
23. Impunica in domo, Muret. Faer. vt vulgar.
328. 7. Sit hoc inhumanitatis: stultitiam & c. Faern.
329. 22. Cuius quidem te fatum. nos, quod Faer. ex cod.
Vatic. emendauit, & ante Ferrarius vidit, Cuius
quidem tibi fatum sicut Curioni manet.
330. 24. Hodie non descendit Antonius. cur non ? dat
& c. M.
30. Qui domum suam, vt vulgati Lamb. Nos Faer.
& Mureti emendationem secuti, qui rem suam,
excudi iussimus.
332. 16. Sed qui tantarum rerum repugnantiam non vi-
deas, nihil profecto sapis. ita Muretus legit. cu-
ius quamquam coniectura mirifice delector, non
tamen satis mihi causæ visum est, cur a vulgata
lectione discederem: eam F. cum Vat. codicis au-
thoritate, tum ratione etiam tuetur.
29. Subseciuis. Faernus, forte a verbo subseco:
quod non est in vsu. Muretus vulgatam lectionem
agnoscit: quem verisimile est locum vidisse:
cum æquæ illi potestas eiusdem codicis viden-
di, & quidem aliquot dies, fuerit, quo est Faer-
nus vsus.
333. 30. Prorogaretur, Mur. a vulgata lectione non di-
scedens,
334. 16. Sed etiam alienis. Muret.
21. Celare, Lambinus, vt in vulg. Muret. & Faern.
celari.
28. Quam domi. Muret.
335. 2. Naui appulisset. Faernus & Ferrarius.
336. 13. Homicidæ sint. Lamb. Faern. Secutus. Muretus
& ipse magnus codicis Vatic. admirator, vulgatæ
lectioni tamen suffragatur.
340. 8. Ne meminit quidem, Faern. ne nominauit qui-
dem Lamb. vulgatam lect. Muret. retinet.
20. Et vero, Faern. cui Lambinus suffragatur. At vi-
ro, Muret. Tum vero vulgati.

A N I M A D .

341. 11. In quattuordecim ordinibus , quod est in vulgatis, Muretus legit Faern. & Lamb. tanquam aduentitiam vocem, ordinibus, reiciunt.
29. Quanta mala, Muret. legit, post verbum sustuli, nota interrogandi apposita.
342. 28. Ad parentem , Faern. melius Lamb. qui ad matrem ex Georgij Bucanani emendatione , vnus tantum literæ mutatione legit. Nam constat, quo tempore M. Anton. decessit Romam ex Gallia ad quaesturam petendam , patrem illius iam mortuum fuisse. Nam, ad patrum dici non potest , cum C. Antonius damnatus exilij causa, iam solum vertisset. Si quis tamen cum Faerno parentem legat, & paullo post, tuam , vt ille ait, non pugnabo .
343. 14. Si hoc est explere , quod statim effundas. Inter verbum, explere, & quæ sequuntur, verba, tanquam manca oratio sit , Faer. asteriscum interponit Lamb. addit verbum, deuorare. Muret. nil deesse putat: cui assentior.
23. Mancipatum legit Faernus : emancipatum Muretus. quo modo etiam legitur in impressis.
344. 7. Nisi ne deleri, & euerti remp. velles, Faern. nisi ne delere, & euertere, Muret.
345. 17. Restituit: non, vt luderet cum restituto (quasi vero ludere cum condemnato non liceret) sed , vt quod in alea perdidit, & c. locū ita Lamb. emendat : sed vtrum hoc coniectura, an veter. exempl. adiumento, non ait. locus quidem haud satis integer perbelle ita videtur restitutus.
26. Pro nihilo vis. Mur. & vulgati omnes. Fa. pro nihilo est, quo modo excudi curauimus.
346. 10. Vero illo, habent vulg. quam lectionem Muret tuetur.
348. 5. Nisi qui reip. sit felix , felix esse nemo potest. Ita egit Faern. quomodo ipsi edidimus.
10. Cum omnia metu tenerentur. hæc verba quæ in vulgatis deerant, ex cod. Vat. restituuntur. Faer. Muret.

ANIMAD.

349. 15. At idem. Faer. ad eiusdem Muret.
22. An tu illa in vestibulo spolia. Faer. an tu illa in vestibulo rostra, & hostium spolia. Lambin. an tu illa in vestibulo rostra, Muret. quam lectionem probauimus.
350. 4. Pro tricliniis. Libet hic adscribere Muret. verba quibus quid sentiat de hoc loco ostendit. Vt aliquid, inquit, hoc loco deesse suspicer, facit quod in optimo libro scriptum est hoc modo, Pro conclauibus popinae tricliniissent. Itaque ideo asteriscum addidi.
7. Claues adimere quid sit, docet Victor. cap. 2. lib. 2. Var. lectionum. causam addidit, perperam haec tenus in lib. vulgatis legebatur.
351. 10. Hæc cum repeterent armis ij, quorum erant legibus: & si in rebus iniquissimis quid potest esse æqui? tamen quem erat æquissimum cōtra Pompeij liberos pugnare? quem? te sectorem. Ita legit Muret. testatur in codic. Vatic. vt non possim satis mirari adeo ab illo Faernum dissentire, qui eundem librum his orationibus emendandis contriuerit.
356. 19. Spuriij, Calsius Melius. Faern. vtrique enim erat commune prænomen.
357. 16. M. Antonij filium. putat Faern. tria hæc verba delenda. Muret. & Lambin. retinent.
358. 13. Quod est in tabulis, quæ sunt ad Opis? Faern. quod patet in tabulis, quæ sunt ad Opis? Lamb. quod in tabulis, quæ sunt ad Opis patebat? Muretus.
18. Quid ego de commentarijs infinitis, quid de innumerabilibus chirographis loquar? hæc verba que paullo post à Cicer. repetuntur. Lambin. tollit, cui assentior. Muret. Faern. retinent. Quamquam non dissimulat Muret. si sibi suo iudicio standum sit, se inducturum.
29. Gratiofus, Lamb.
360. 15. Quid? eundem. hic Muretus locum tamquam mancum asterisco notat. At Faern. paullo post, Interuenit

ANIMAD.

Interuenit enim cum * metuisti & c. Lamb. nihil mutat, locumque esse integrum censet, cui sumus assensu, certa ratione adducti.

361. 4. Conuocasti, Faer. Mur. aduocasti, Lamb.
 19. Campana & Leontina. Faer. Lamb.
 21. Quasi te sanasset, Faern. Lambin. quasi te sanum fecisset, Muret. vt in vulg.
 21. Rhetori duo. Quid si te disertum facere potuisset: omnino bella coniectura. sed nulla tamen causa uisa est vulgatam lect. mutandi, quam ueteres codices, & ratio probet.
 363. 9. Incredibile * dictum sed cum uinus. ita locum corruptum Faern. refert. Lamb. sed tamen inter, legit. Mur. sed tum nimis inter, propius ad ueter. scrip. accedens.
 365. 29. Quamdiu uolent, habent vulg.
 366. 17. Cum hac immani nuuidinatione: quae Antonij Augustini emendatio minime est reicienda: certe Lamb. probatur, qui ita edi imperauit. cum hac * in manum latione. Faer. Muret.
 28. Timeri Lamb. vt in excusis.

IN PHILIPPICAM
tertiam.

368. 20. Minimi, Faer. Muret. minima, a vulg. non dissecans, Lamb.
 25. Et hora. Lamb. quod habent excusi.
 29. Simulac. Lamb. & impressi omnes. simul vt Mur. & Faern.
 369. 7. Nec opinantibus, in impressis cum legeretur, nos ex Faern. Muret. emendatione, nec optantibus restituumus. Et paulo post, debuit, cum de-
 cuit antea.
 374. 11. Alij, Julia natus, quod est in cod. Vaticano: alij, Iuliae filia natus, cuius sententiae Hieronymus Ferrarius auctor: alij, Iuliae nepos, aut, Iulia prognatus legunt. quod sibi in mentem aliquando, uenisse Mur. testatur. Qui postremo, ex, natus,
 nata

A N I M A D.

nata ex Iulia, Iulæ, optima coniectura, vt quidam mihi videtur, locum restituit. Equidem miror Faernum locum plane deprauatum, asterisco notatum non reliquisse. Neque enim Octauij matri Iulæ nomen fuit.

I N P H I L I P P I C A M

Quintam.

391. 10. Agitur vtrum M. Antonio facultas detur opprimendæ reipubl. cædis faciendæ, bonorum diripiendorum vrbis, agrorum suis latronibus condonandi. Ita legit Muret. propius accedens ad lect. vulgatam. in vno modo dissentit, quod condonandi, non, quod habent impressi, condonandorum, habet. Faer. & Lamb. quo modo ipsi edi imperauimus.
20. Sed augur verecundus, sine collegis de auspiciis, non interpretaretur. nos duo postrema verba Faerno & Mureto assensu, qui negant illa in manus inueniri, sustulimus.
392. 15. Et aggeribus Muret.
296. 5. Ipse interea decem & septem dies. vt digestio potius. quam declamatio videretur. hæc verba quæ mirifica coniectura innixus Hieron. Ferrarius sustulerat, Faern. testatur in Vatic. codice non inueniri. erant autem post illa verba adscripta, ipse interea decem, & septem dies.
401. 1. Præter Galliam totam. Faernus præter Galliam togatam. Lambin. præter Galliam, tota, Muret. quem secuti sumus.
18. Desiit, Faern. destinavit, Muret.
403. 1. Vereque laudetur, Faern. Muret. iureque laudetur Lamb.
23. Sapientia * etiam id potius extingui quam armis, & ferro rem in discrimen adducere? Faer. sapientia id potius extingui, quam armis, & ferro rem in discrimen adduci? Lamb. vulgatam lectionem Muret. retinet.
404. 25. Post verbum, redditur, Muret. asteriscum apponit,

ANIMAD.

- ponit, tanquam haud plane sententiam Cicero explicet.
405. 20. Ille in aduersariorum partibus. Faern. & Muretus, quæ eadem vulgata lectio est. Ille aduersariorum partibus. Lambinus legit.
30. Honorandique. Muretus.
406. 19. Maiores nostri veteres illi admodum antiqui, legit Muret. admodum antiqui. Faernus tamquam inepta verba, & aduentitia sustulit: quem secuti sumus.
407. 14. Longissime diuersa. Faer. Mur. ex voce illa longissime, duo aduerbia efficit, longe sane.
25. Omnium * atque factorum. Hunc locum mancum Muret. & Faern. stellula apposita notant, Lambin. explet, omnium consiliorum suorum, atque factorum, Faerni verisimilis in primis coniectura comprobata, qui ea verba desiderari existimat.
408. 20. Qui Cæsaris pontificis, pro prætore hortatu libertatem populi Romani auctoritatemque huius ordinis. Ita Lamb. qui Cæsaris pontificis auctoritatemque, quidquid Faern. suspicetur locum corruptum mancumque esse Mur. legit, cui sumus assensu.

IN PHILIPPICAM

S E X T A M.

410. 26. Nescio quas eis, Faern. qua iis Muret. qua ei, Lambin. vt ad senatum referatur, in eo probata Faer. coniectura, qui ex voce, eis litteram postremam tollendam censet: quem secuti sumus.
411. 17. Nullam eximere horam ex verbo, exhibere, Hieronymus Ferrarius olim emendauit. *Qua* de emendatione quid sentiat Muret. placet illius verbis explicare: Omnino, inquit, assentior Ferrario, horam eximere, molliorem, & magis perspicuum loquendi rationem videri. Sed tamen ne plane acquiescam, impedit veterum librorum consensus, quibus in omnibus locus sic

sic legitur
liberando
enim leu
non tem
res libe
eubare
tura, r
19. Ipsum T
ronis ver
ineptas e
lendas. im
candi cau
mine ad
17. Nequitia
plurimum
scelere vo
lere. quam
qui ita leg
re ita ex
14. Contem
quidem
1. Deuixi
1. Eiusdem
ciuilis pe
lutis, sed
Mur. & L
dilecti iro
gentissim
re laudat
13. Retinenda
18. Non que
tur videri
di iustitiam
14. Obolam
vige

A N I M A D.

sic legitur, Horam exhibere nullam in tali ciue liberando sine scelere non possumus. Quanquā enim sententiā ex illis verbis elicere nullā quō non temere tamē puto esse, quod omnes veteres librarij quasi compacto ita scripserunt. Excubare. Lab. legit: qui improbata Ferrarij, coniectura, rationem etiam sui huius consilij reddit.

- 413.19. Ipsum Trebelliū, duas voces inculcatas Ciceronis verbis, sed redundantes illas, atq; adeo ineptas etiam hoc loco, recte Lamb. censet tollendas. immigrauerunt enim e margine explicandi causa a sedulo magis, quam erudito homine adiectæ.
27. Nequitia est, scelere * Faern. coniectura, quam plurimum valuit, innixus, ex duobus verbis, est scelere vnum effici nō male posse putat, excellere. quam illius coniecturam adiuuat Lamb. qui ita legendum censet, qui nequitia, & scelere ita excellat?

I N P H I L I P P I C A M

septimam.

- 18.14. Conuenit, Lamb. quæ lect. vulg. est, minime illa quidem improbanda. euenit, Faer. Mur.
19. 1. Deuinxit, Mur.
1. Eiusdemq; cura incredibilis in asperrimis belli ciuilibus periculis perspecta, docuit non modo salutis, sed dignitatis mex fuisse fautorem. Ita & Mur. & Lamb. legunt. Fa. a lectione vulgata nō discedit: quem miror, hominem præsertim dñi gentissimum, & qui diu codicem illum tantopere laudatum volutarit, locum non vidisse.
- 21.13. Retinēda est igitur vobis, M. vul. lee. assentiēs.
- 22.28. Non queretur expulsos, legit Faer. non queretur vbe expulsos, Mur. Lamb. quo modo excudi iussimus.
23. 5. Obuolurum, Mur. Lamb. inuolutum Faern. vt vulg.

OOO Bello

ANIMAD!

IN PHILIPPICAM
octauam.

427. 6. Bello Italico, vacationes valent. Faern. Mur.
bello vacationes valent. Lamb. bello Gallico,
habent vulg.
430. 10. Quin etiam de illo, habet formis excusi. quam
lectionem probat Mure. Quin etiam memini,
Faern. & Lamb.
13. Honeſta oratio. Faern. Muret.
433. 11. Putabam fore. Mu. Lab. recte verbum, putabam,
delendum cenſet. Tota enim periodus niritur
vno verbo, conſolabar. Antea autem ita le-
gebatur, non fuiſſe: putabam fore, &c.
435. 15. Huius comitiis. Antiquus liber, Faern. inquit,
& ipſe in hac parte mendofus ita habet, hu-
ius comitiis C. frater eius. eſt enim iam annus
vt repulſam tulit. Pro quo Antonius Auguſti-
nus opinatur legendum, LVCIVS COMI-
TIIS COS. FIAT. iure. eſt enim iam an-
nus vt repulſam tulit: vt ſuperiora quattuor
verba Antonij ſint: quæ veto ſequuntur, Ci-
ceronis per ironiam adſentientis Antonio.
Quæ lectio ita mihi placet vt tamen eam
pro certa indubitataque non habeam.
436. 6. Venitur. Faer. venietur. Mur. nam ſi maxime in
diſcrimen venitur, Lamb.

IN PHILIPPICAM
nonam.

439. 10. Morti fuiſſet. Faern. Lambi. mortis cauſa fuiſ-
ſet. Muret.
441. 3. Re magis morbum, quam oratione excuſan-
tem. Faern. & Lambin. vulg. lection. probat
Muret.
14. Aduerſari voluntati eius. Muret. legit. Faer. &
Lambin. vocem, eius, non habet.

Primum

A N I M A D.

- 442.26. Primum, Faern. Lambin. prima, Muret. vt est in
vulgaris.
444.2. Quoquouersus, Faern. Lamb. quaquouersus.
Muretus.

IN PHILIPPICAM
decimam.

- 445.2. Præoccupauit vulg. præcipit, Faer. Lambinus,
Muretus.
448.7. Perditores, Faer. Muret. Lambi. vt vulg. prodi-
tores.
21. Quod qui ab illo abduci exercitū, & respectum
pulcherrimum & præsidium firmissimū adimit
reipub. Ita legit Muret. Faernus locum resti-
tuens non solum ex codicis Vaticani auctor.
sed ex vetustissimi exemplaris Antonij Angu-
stini, a principio ira putat legendum, Qua-
re qui ab illo abduci exercitum hic apposi-
ta distinctionis nota, non, vt Muretus, post
verbum adducit. Faernum porro est etiam Lāb.
secutus.
23. A primo ore Græciæ, ait Mur. scriptum esse in
antiquo illo codice Vatic. quem tantopere lau-
dat. Nos lect. vulg. retinendam censuimus.
449.4. Nisi incredibilis ac diuina virtus Cæs. ita scri-
ptum ait. Faern. in antiquo libro, nullo qui-
dem sensu, Muret. probata Ferrarij coniectu-
ra, vocem Cæs. tollit tanquam redundantem.
Lambinus, nisi incredibilis ac diuina virtus M.
Bruti Cæpionis. qua de re statuat lector eru-
ditus. Equidem, vt Faern. post vocem illam
Cæs. stellulā curauit apponendā, vt locus alio-
rum etiam industriæ exercendæ relinqueretur.
452.7. Ne illorum æmulatio, horum obstit ignauia,
Ita legi testatur Faern. in cod. Vatic. vt hic sum-
pta sit vox, æmulatio, pro inuidientia, Muret. &
Lambin. ne illorum simulatio, horum obstit
ignauia.

ANIMAD.

2 3. Ecquodnam principium putatis. Antiquus liber, inquit Faern, mendose habet, & quænam principium, post quæ verba sequens verbum putatis, primam litteram habet in litura, nec sciri potest quid ante ibi esset. Ego hunc locum in omnibus corruptum puto. Quid enim hic facit verbum putatis? & forte legendum P. C. datis? ut sit, omnis est misera servitus; sed fuerit quædam necessaria. Ecquodnam principium P. C. datis libertatis capessendæ, dare autem principium honesta locutio est, & Terentiana. Hæc Faern, nos quidem vulga, lect. retinimus, quæ eadem Mureto etiam probatur. Lamb, securus Faerni coniecturam ita legit, ecquodnam principium P. C. datis, &c.

455. 4. Pecuniamque: ex Antonij Augu, libro legendum Faern, putat. Nam veteres verbum vtor cum accusandi casu etiam iungebant; in discernendo autem, id, quod ex formula quadam fieri solitum apparet, multa prisco more clara animaduertuntur, pecuniam, vt Faern, Lamb, curauit excudendum,

IN PHILIPPICAM.

vndecimam.

- 456.2 1. Mortem naturæ pœnam putat esse, Faern. hic putat, pœnam, abundare, cui est Lambi, assensus, Muret. lectionem vulg. retinet.
457. 2. Alter in Asiam irrupit cuius, vt in Syriam, parebat via certa, neque longa.
- 1 1. Benevolentia falsi indices, vocem, falsi, Faern, inducendam censet. Muretus, Lambinus retinent.
- 2 0. Samario, & paullo post Samarium Faernus legit & Lamb. Samario. Mur.
- 460.10. Credo dignitate. Ita cum antea in vulgatis legeretur, Faernus ex Anton. Augustini codice, in

ANIMAD.

ee, in quo extare integram lectionem, & incorruptam ait, locum vt ipsi excudi curauimus, restituit.

- 462.12. Antiochino, testatur Faernus legi in codice Anton. Augustini: quamquam nonnihil deprauat. Bellum autem Antiochium, quod cum Antiocho p. a. gessit, auctoritate præterea monumentorum veterum vocari solum confirmat.
- 466.17. Sicut multa, quæ lectio vulga. est, Faernus, & Muret. legitur multi, Lamb.
20. Non vt ex ea acie auxilium habeat. vulga. non vt ex ea acie respectum. Muret. & Faernus. non vt ex acie eo respectum. Lamb.
- 467.10. Summi viri: Faern. aut redundare vocem viri, aut pro summi summa legi oportere arbitrat.
- 468.28. Quem videtis. Ferrar. emendat, & pro eo, quem vidistis, legendum arbitrat. cuius coniecturam Faern. probat.
470. 1. Animaduerti p. c. exornari etiam a me, & c. ita legit Fa. adductus ea ratione, vt videtur, quod in cod. Vatic. abesse ea verba animaduertit, quæ in excusis leguntur, dici iam a quibusdam: quæ quidem eo libentius retinimus, quod agnoscere eadem & Mur. & Lambi. animaduertimus.
26. C. Cæsaris auctoritatem, beneficiorum paternorum memores, placet in primis siue coniectura, siue ope veter. exemplaris ita emendatus locus, Quid enim sibi vult, auctoritate beneficiorum paternorum?

IN PHILIPPICAM
duodecimam.

- 476.20. Propagare bellum. Faern. prorogare vt vulga. Muret. & Lamb.
22. Cum suis armis venerit. Nunc omnia, & c. Faern. collocacone verborum alia, locum de-
○○○ 3 praua

ANIMAD.

prauatum restituit, ex Antonij Augustini li-
bro: ita autem & nos edi curauimus.

- 477.17. Execrissimus Faern. Muret. Lamb. pro quo is
vulg. exciuimus, non male id quidem lege-
batur.
- 479.21. Pertimescendas, Lamb. vt vulg.
- 480.16. Fuderint hostem, non, oderint, Faerno videtur
legendum. Quid enim? ij qui domi agant, odif-
se hostem non possunt? ita autem & Lambini
edendum curauit.
24. Circumfessus, quod habent vulga. Muretus
retinet. circumseptus. Faern. corrigi, quem
sequitur Lamb.

IN PHILIPPICAM DE
cimamtertiam.

- 484.14. Hominum in republ. sanitas remanere potuis-
set. hæc verba inquit. Faern. cum deessent. in
antiquo libro, postea extra contextum ad-
dita sunt, alia quidem manu, sed tamen an-
tiqua, vbi pro hominum, scriptum est homi-
num, pro quo nos, omnino, legendum con-
iicimus, non enim de hominum, sed de rep.
sanitate, & salute agitur. Ita autem & Lamb.
edidit, cui sumus facile assensu.
- 485.15. Odissetis, legendum, vt congruat cum sequen-
ti verbo videretis, quod quidem ita elatum
numero multitudinis in antiquo libro legi te-
statur Faernus. Odisses, & videres legit Mure-
a vulg. non discedens.
- 486.7. Pacem patiamur, & non, potiamur, legen-
dum ex Faern. & Muret. emendatione. In ma-
lis enim numerandum est, pacem cum im-
probis & sceleratis ciuibus habere. vt idem Fa-
ernus ait.
7. Sin liber, viuis his incolumibusque, esse nul-
lus potest ita fere legitur in omnibus excusis.
Faernus, quem secuti sumus, ita ex antiquo
excepit.

ANIMAD.

exempl. Sin otium iacolumibus his, esse nul-
lum potest, quo modo etiam legi affirmat in
quibusdam recentioribus.

27. Summa nobilitas est, omnes honores, Faer-
nus, & Lambinus, lectionem vulgatam Mur-
retinet.

487.30. Suppell. cilem, vinum. Faernus, quem sequi-
tur Lambin. nos lectionem vulg. cum Murero
retinuimus.

788.24. Prætereundum. Faern. Lamb.

496.29. HABVISTIS, Faern. Muret. Lambin pro
quo habent vulg. SEQVIMINI.

497.30. Qui quæso iam. Faern.

499.29. Quam benigne, iraque legit Muret.

500.24. Inhiberet supplicia. Faern. Muret. lectionem
vulg. retinet. Lamb. adhiberet, legit.

502.27. Partitionis, dandarum, &c. Muret.

503.15. Dederis, huius, habent vulga. At Faernus,
Muret Lambin. dederis, ille huius libelli, &c.
legunt.

IN PHILIPPICAM
decimam quartam.

508.24. Quamquam ruit ipse suis cladibus, legit Mur.
Quamquam ruit ipse cum suis, cladem &c.
Lamb. Nos Faern. secuti sumus.

509. 2. Quod prodigium alij legunt, propudium le-
git Muret. & Lambin. ex coniectura Ferrarj.
Faernus pro ludium.

3. Quam illi tulerunt, Faern. emendat, vt vox,
illi, ad Parmenses referatur. Ita etiam legi-
tur in emendatis a Lambino. Muretus lectio-
nem vulg. tuetur, quam illis intulerunt. No-
bis quidem ita cum Faerno conuenit, vt ni-
hil temere mutandum, quod ipse etiam fecit,
censeamus.

20. A domesticis hostibus, id est, qui intra mœ-
nia hostes sunt, rumoribus improbiſſimis

disparis. Ita habent vulgati, nos Faerni emendatione probata, verba, quæ intersunt inter duas voces, hostibus, & rumoribus, tamquam explicandi causa a sedulo adiecta, & sollicito nimis de aliorum aut imperitia, aut oscitantia, sustulimus.

§ 10. II. Tanta multitudo hostium interfecta, dico, inquam, hostium, quamuis, &c. corruptum locum in vulgatis, ita, vt edidimus Faern. restituit, cuius emendationem Lambin. probat. Muret. post verbum, dico interrogandi notam apponit.

26. Nonne satis est ab hominibus virtutis ignorantis gratiam benemerentibus nõ referri? etiam in eos, qui omnes suas curas in reipublic. salute designant. Hic locus, inquit Faernus, imperfectus, & mancus est, in exemplaribus vero quæ multa vidi, nihil præsidij. Ego ante annos duodecim in hanc sententiam adductus sum, esse hanc periodum mutilatam distractione eorum verborum quæ infra sunt, crimen invidia quæretur. Quæ cum male infra cohæreant, si huc transferantur post verbum, desigunt, addaturque post vocem, invidia, q, littera cum puncto, significans copulam, quæ, quæ littera non incommode geminari potest, ab insequenti dictione, quæretur. egregie restitutum esse locum puto in hunc, quem subiecit modum. Nonne satis est ab hominibus virtutis ignorantis gratiã benemerentibus non referri? etiam in eos, qui omnes suas curas in reipub. salute designant, crimen invidiaque quæretur? Hanc ego emendationem semper quidem probavi, sed multo etiã magis ex quo eam Paulus Manurius impressit. Hæc quidem, Faernus Muret. inter verbum referre & vocem, etiam, addit nisi, & loco, quæretur, quæretur legit. Aliquam imperatorem. Locus varie corruptus

ANIMAD?

ptus præclare a Faern. restituitur. cuius etiam verba hic placuit adscribi, ne debita laude mortuus etiam vir optime de litteris meritus fraudetur. Hæc verba, inquit, varie leguntur in libris scriptis. Alij enim post, aliquem, particulam, ne, habent, alij vocem non-utramque admittes? Ego utramque ut tubantem, reiicio. Alij porro legunt pro, imperatorem, Imp. alij in peius. Ego impium, lego, atque has duas voces, aliquem impium, transpono post tria verba, quæ statim sequuntur, ut totus locus ita præcedentibus continetur, Scitis enim per hos dies creberrimum fuisse sermonem, me per Idus Quinctiles, qui dies hodie est, cum fascibus descensurum. Credo hoc in aliquem impium gladiatorem aut latronem aut Catilinam esse consultum. Hic tamen nihil mutamus, sed tantummodo nostram coniecturam restaram esse volumus: & præterea nobis displicere tempus Iduum Quinctilium, cum hæc mense Aprilis facta, & dicta sint, ut Ferrarius adnotavit. Ita Faernus. cuius coniecturam ita Lamb. probat, ut perpauca quædam mutet. vbi enim ille, per Idus Quinctiles legit, is ex Ferrarij emendatione, pridie Vinalia edit, & confictum, vbi Faern. consultum habet. At Muretus alia collocatione interpunctioneque verborum, nonnullis immutatis, additis aliis ita excudi curavit. Scitis enim per hos dies creberrimum fuisse sermonem, pridie Vin. qui dies hodie est, cum fascibus descensurum. quem? me imperatorem. credo hoc in gladiatorem, aut latronem, aut Catilinam esse confictum, &c. Quid si vocem, imperatorem, retinens, ita legas? Credo hoc in aliquem imperatorem, aut gladiatorum, aut latronum, aut Catilinam.

§ 13. 10. Bellum vocatum: ut ego. Faern. Muret. Lamb.

○○○ § vers

ANIMAD.

verbum illud, vocatum, tollent, eleganter enim desideratur, & abest manuscr.

12. Vocauissent, Lambin. voluissent. Faernus & Muretus, quod etiam vulg. habent. desideratur autem verbum aut vocari, aut appellari aut haberi.

§ 15. 16. Huic Iouis optimi maximi. Muretus. Lambinus. vt Faernus, huic Ioui maximo. huic Iouis maximo, mihi quidem legendum videretur.

IN DECLAMATIONEM
in Ciceronem.

§ 21. 21. Legis Planciae, quod est in vulgatis putat Lambilegis Plautiae legendum.

21. Ex coniuratis alios condemaabas, alios pecunia absoluebas.

FINIS.